

Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden

Motion av Dennis Wedin (M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Jan Valeskog

Sammanfattning av ärendet

Dennis Wedin (M) har väckt en motion till kommunfullmäktige där det anförs att klocktornet var en del av stationsbyggnaden inom Norra stationsområdet innan byggnaderna i området revs för att göra plats för stadsutvecklingsområde Hagastaden. I motionen framförs att det senaste politiska beskedet från 2014 är att klocktornet ska återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Tegelstenarna från det rivna tornet har i detta syfte sparats och finns idag magasinerade.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger berörda nämnder att peka ut en konkret placering i Norra Stationsparken för återuppbyggnad av klocktornet och därefter genomföra återuppbyggnaden av detsamma inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret konstaterar att Norra Stationsparken inte är planerad eller utformad för att innehålla ett byggnadsverk av klocktornets storlek.

Exploateringsnämnden anser att en återuppbyggnad av klocktornet inom Norra Stationsparken inte är lämplig.

Fastighetsnämnden anser att de saknar rådighet över frågan.

Kulturnämnden ser inte något syfte med ett sådant projekt ur kulturmiljösynpunkt.

Stadsbyggnadsnämnden anser att fullskalig återuppbyggnad av klocktornet i Norra stationsparken, som kräver en ändring av detaljplan, inte är lämplig.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att det vore positivt att uppmärksamma klocktornet och dess historia på annat sätt än genom återuppbyggnad.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Norra Stationsparken är en central och värdefull grönyta i Hagastaden, ett av Stockholms mest tätbebyggda områden. Att bevara och utveckla denna park som en öppen allmän plats är av stor vikt för både boende och besökare i området. Förslaget att återuppbygga klocktornet inom parkens gränser skulle medföra betydande utmaningar, både praktiska och ekonomiska, vilket gör det olämpligt att genomföra.

Parkens nuvarande utformning och planering gör det svårt att inrymma en byggnad av klocktornets storlek. Att genomföra en placering av klocktornet skulle kräva omfattande ombyggnationer av redan färdigställda delar av parken eller förändringar av den kommande östra delen. Detta innebär en kostsam och tidskrävande process som skulle kunna fördröja färdigställandet av hela parken och därmed minska dess tillgänglighet för allmänheten under en längre period. Dessutom är Hagastaden redan ett område med begränsade grönytor, och att ytterligare minska parkytan genom en detaljplaneändring skulle vara en ogynnsam lösning.

Utöver de praktiska utmaningarna innebär en återuppbyggnad av klocktornet även tekniska svårigheter. Parkens underliggande konstruktioner, som exempelvis parkeringshus och tunnlar, är inte dimensionerade för att bära en byggnad av klocktornets storlek. Eventuella förstärkningar av dessa konstruktioner skulle bli både komplicerade och kostsamma, vilket ytterligare talar emot genomförandet av förslaget.

Exploateringskontoret genomför en utredning av olika möjliga användningsområden. För närvarande pågår en utredning av tegelstenarnas kvalitet, vilket måste fastställas innan de kan återanvändas i andra projekt, såsom beklädnad av landfästen till broar eller byggande av murar.

Det finns även en kulturhistorisk aspekt att beakta. En återuppbyggnad av klocktornet i Norra Stationsparken innebär inte ett bevarande av den historiska järnvägsmiljön i egentlig mening, utan snarare att en enskild detalj från denna miljö placeras i ett nytt sammanhang. En mer lämplig lösning vore att synliggöra klocktornets historia genom ett minnesmärke eller en konstnärlig installation som kan integreras i parkens utformning utan att kräva en ny detaljplan eller omfattande ombyggnationer.

Slutligen måste även frågan om långsiktig förvaltning och ägarskap beaktas. Exploateringskontoret har påtalat att det inte finns någon utpekad långsiktig ägare eller förvaltare av klocktornet inom stadens verksamheter. Detta innebär en osäkerhet kring vem som skulle ansvara för underhållet av byggnaden om den återuppförs,

vilket ytterligare förstärker argumentet för att istället hitta en annan lösning för att bevara minnet av klocktornet.

Sammanfattningsvis är det tydligt att en återuppbyggnad av klocktornet inom Norra Stationsparken inte är en lämplig lösning. De tekniska, ekonomiska och praktiska utmaningarna är omfattande, och att minska parkytan i ett redan tätbebyggt område är inte önskvärt. Istället bör man undersöka alternativa sätt att uppmärksamma klocktornets historia.

Bilaga

Motion om att bygga upp klocktornet i Hagastaden, dnr KS 2024/691-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Andrea Hedin (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den M-ledda majoriteten mandatperioden 2010-2014.

Det senaste politiska beskedet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat besked än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar arbetar enligt den instruktionen så länge som inget annat politiskt beslut meddelas. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från Socialdemokraterna, varken den här mandatperioden eller perioden 2014-18.

För oss är det helt enkelt oacceptabelt att detta odemokratiska beslut verkar ha fattats, till synes utan en tanke på att tegelstenarna i flera år legat och samlat damm och nu fortsätter att kostar skattepengar. Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat

beslut borde det naturligtvis också ha planerats in som ska hända med teglet. Att det skulle vara kostsamt och tidskrävande att återuppbygga Klocktornet ger inte kontoret rätt att kringgå kommunfullmäktiges demokratiskt fattade beslut. Likaså är det därför anmärkningsvärt att klocktornet inte har getts en faktisk placering i planeringen av parken.

I den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Att besvara motionen med nedan anförd text:

Liberalerna har länge värnat om bevarandet av Stockholms kulturhistoriska miljöer. Under detaljplaneprocessen för Norra station argumenterade vi för att Klockhuset skulle bevaras. Kommunfullmäktige beslöt att Klocktornet skulle bevaras. Det framgår tydligt i föredragande borgarråds beslutstext. Det kulturhistoriskt värdefulla Klocktornet revs i strid med beslutet i Kommunfullmäktige. Det genomfördes en sommar under det att Stadsbyggnadsroteln leddes av det dåvarande stadsbyggnadsborgarrådet Regina Kevius (M). Liberalerna anser att rivningen var ett brott mot Kommunfullmäktiges beslut och en stor förlust för Stockholms kulturarv.

Centralt för Klockhuset var dess torn, vars symboliska och historiska värde fortfarande lever kvar mångas medvetande. Därför är Liberalerna glada att staden ändrade sig gällande tegelstenarna från Klockhuset, som först lades ut på Blocket för försäljning. Istället köptes de tillbaks och magasinerades. Därmed undvek Stockholm vad som skulle ha varit en irreparabel skada om de kvarvarande tegelstenarna hade gått förlorade.

Stockholmarnas engagemang kring Klockhuset och dess framtid är betydande. Diskussioner om Norra Stationsområdet, där Hagastaden nu växer fram, har ofta inkluderat röster som efterlyser mer respekt för stadens kulturarv. För Liberalerna och många andra, är Klockhuset inte bara en byggnad utan en påminnelse om områdets järnvägshistoria och stadens utveckling. Samtidigt har det framkommit kritik mot att viktiga kulturhistoriska beslut inte alltid tagit stockholmarnas perspektiv i tillräcklig beaktning. Detta måste Stockholm bli bättre på.

Därför är det positivt att motionären lyfter frågan om att återuppbygga Klocktornet. Liberalerna menar att det skulle återföra ett unikt kulturhistoriskt inslag till området och stärka Hagastadens identitet som en plats där gammalt och nytt möts. Platsen för återuppbyggnad bör ske nära dess ursprungliga plats, i Norra Stationsparken, och att detta projekt genomförs med respekt för dess historiska kontext.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 19 mars 2025

Anders Österberg
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Christofer Fjellner, Jonas Nilsson, Johan Paccamonti och Sophia Granswed Baat (alla M) är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Dennis Wedin (M) har väckt en motion i kommunfullmäktige där det anförs att klocktornet var en del av stationsbyggnaden inom Norra stationsområdet innan byggnaderna i området revs för att göra plats för stadsutvecklingsområde Hagastaden. I motionen framförs att det senaste politiska beslutet från 2014 är att klocktornet ska återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Tegelstenarna från det rivna tornet har i detta syfte sparats och finns idag magasinerade.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger berörda nämnder i uppdrag att peka ut en konkret placering i Norra Stationsparken för återuppbyggnad av klocktornet. Vidare så ska en återuppbyggnad av klocktornet ske inom budgetramen för projekt Hagastaden.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Norra innerstadens stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Norra Stationsparken inte är planerad eller utformad för att innehålla ett byggnadsverk av klocktornets storlek. För att möjliggöra en placering av klocktornet inom Norra Stationsparken krävs att redan utförda delar planeras och byggs om, alternativt att östra delen av parken planeras och projekteras om för att ge plats för klocktornet. En byggnad av klocktornets storlek är svårplacerad i den täta stadsmiljön och kan dessutom påverka parkens underliggande konstruktioner, som inte är avsedda att bära en byggnad.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd anser att Norra Stationsparken som öppen allmän plats är mycket värdefull för boende och besökare i stadsdelen. Nämnden anser att det vore positivt om klocktornet och dess historia kan uppmärksammas och synliggöras på annat sätt än genom att det återuppbyggs i Norra Stationsparken.

I och med rivningen av expeditionsbyggnaderna och godsmagasinen har de materiella spåren av stationsområdet förlorats. Förslaget innebär att en detalj från den rivna järnvägsmiljön, klocktornet, byggs upp på en ny plats i ett nytt sammanhang. Kulturnämnden påtalar att en uppbyggnad av klocktornet enligt förslaget därför inte innebär något bevarande i kulturhistorisk mening.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 12 december 2024 följande.

Exploateringsnämnden godkänner exploateringskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (alla M), se Reservationer m.m.

Reservation av André Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stationsparken krävs att redan utförda delar av parken planeras och byggs om alternativt att den kommande östra delen av parken planeras och projekteras om för att ge plats för klocktornet. Det är både kostsamt och tidkrävande.

Om byggnaden ska anpassas för att inrymma någon form av verksamhet krävs dessutom en kostnads- och tidskrävande detaljplaneplanändring eftersom gällande detaljplan inte inrymmer en sådan byggnad.

Vid en återuppbyggnad av klocktornet inom Norra Stationsparken måste hänsyn även tas till hur laster från byggnaden påverkar underliggande och intilliggande konstruktioner. Eventuella förstärkningar kan vara både komplicerade och kostsamma.

Exploateringskontoret kan inte säkerställa att klocktornet kommer kunna lämnas över till en långsiktig ägare och förvaltare då någon sådan inte finns inom stadens verksamheter.

Exploateringskontorets sammantagna bedömning är att en återuppbyggnad av klocktornet inom Norra Stationsparken inte är lämplig utifrån att parkens antingen färdigställda eller planerade delar måste göras om, att detaljplanen måste ändras, ett komplicerat läge ovanpå och intill befintligt parkeringshus och tunnlar. Dessutom är klocktornet inte lämpligt att återuppföra då det inom staden inte finns en utpekad långsiktig ägare och förvaltare som är mottagare av byggnaden.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde 17 december 2024 följande.

Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 november 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret tackar för möjligheten att yttra sig men då fastighetsnämnden saknar rådighet över frågan hänvisar kontoret till exploateringskontorets svar.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde 21 januari 2025 följande.

Kulturnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar svaret på skrivelsen till kommunstyrelsen.

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M), se Reservationer m.m.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen, genom Stadsmuseet, har under detaljplaneskedet (Vasastaden 1:16) förordat ett bevarande av den nu rivna bebyggelsemiljön i Norra Station på ursprunglig plats.

Kulturförvaltningen påtalade att byggnaderna utgjorde de sista kvarvarande spåren av Norra stationsområdets funktion som järnvägsstation samt vidare att miljön har ett högt kulturhistoriskt värde genom sin förmåga att illustrera en viktig del av Stockholms järnvägshistoria (Dnr. 4.1/2765/2009, S-DP 2009-02013-54).

Den rivna bebyggelsen innefattade en expeditjonsbyggnad för avgående gods med klocktorn (byggnaden kallades därför ”Klockhuset”), en expeditjonsbyggnad för inkommande gods samt flera godsmagasin. Miljön inventerades av Stadsmuseet 1995 och bedömdes ha stora kulturhistoriska värden. Bebyggelsen markerades med grönt på stadens kulturhistoriska klassificeringskarta vilket betyder att miljön är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. I samband med rivningen av byggnaderna genomförde Stadsmuseet en rivningsdokumentation.

Norra Station år 1924. Expeditionsbyggnaden för avgående gods "Klockhuset" längst bort, godsmagasin och expeditionsbyggnaden för inkommande god i förgrunden. Fotograf okänd.

Klockhuset med klocktornet, fotograferat i samband med rivningsdokumentationen. Foto Johan Stigholt. SSMDIG024252.

Kulturförvaltningen har inga invändningar mot uppförandet av ett klocktorn i Norra Stationsparken med utgångspunkt från ritningar av det rivna tornet samt med byggmaterial, det vill säga tegel, från det rivna tornet. Detta förutsätter att det på ett tydligt sätt framgår att det handlar om ett nybyggt klocktorn och en ny placering.

Kulturförvaltningen ser dock inte något syfte med ett sådant projekt ur kulturmiljösynpunkt. En uppbyggnad av klocktornet enligt förslaget innebär inte något bevarande i kulturhistorisk mening. I och med rivningen av expeditionsbyggnaderna och godsmagasinen har de materiella spåren av stationsområdet gått förlorad och med det berättelsen om platsen.

Förslaget innebär att en detalj från den rivna järnvägsmiljön, klocktornet, byggs upp på en ny plats i ett nytt sammanhang. Tornet skulle på detta sätt eventuellt kunna fungera som en ingång till berättelsen om den tidigare järnvägsmiljön på platsen genom att väcka nyfikenhet.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 januari 2025 följande.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M), se Reservationer m.m.

Reservation av Mats Johnsson (SD), se Reservationer m.m.

Reservation av Björn Ljung (L), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD), se Reservationer m.m.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Hagastaden är ett av Stockholms mest tätbebyggda område med relativt liten parkyta i förhållande till exploateringen. Stadsbyggnadskontoret menar att Norra Stationsparken är områdets största och viktigaste park och den inte är planerad eller utformad för att innehålla ett byggnadsverk av klocktornets storlek. Den västra delen av parken är idag färdigställd och genomförande pågår i den mittersta delen emedan den östra delen påbörjas 2028. För att möjliggöra en placering av klocktornet inom Norra Stationsparken krävs att redan utförda delar planeras och byggs om alternativt att östra delen av parken planeras och projekteras om för att ge plats för klocktornet.

Med hänsyn till Hagastadens begränsade parkytor är stadsbyggnadskontoret tveksamt till lämpligheten i att ytterligare minska parkytan genom detaljplaneändring.

Stadsbyggnadskontoret bedömer vidare att en byggnad av klocktornets storlek är svårplacerad i den täta stadsmiljön och kan dessutom påverka parkens underliggande konstruktioner, som inte är avsedda att bära en byggnad.

Sammanfattningsvis är stadsbyggnadskontorets bedömning att en fullskalig återuppbyggnad av klocktornet i Norra stationsparken, som kräver en ändring av detaljplan, inte är lämplig.

Stadsbyggnadskontoret menar att de nedplockade delar som bevarats av klocktornet istället skulle kunna används till ett minnesmärke som inte behöver en ny detaljplan.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Norra innerstadens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2024 följande.

Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (alla M), Christina Messick (L) och Daniele Fava (C), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Gaby Roseen (KD), se Reservationer m.m.

Norra innerstadens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 oktober 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är värdefullt när platsers historia kan lyftas fram i stadsutvecklingen. Enligt förvaltningen kan det stärka en plats identitet och bidra till människors förmåga att knyta an och bry sig om en plats. I och med detaljplanen för Östra Hagastaden planeras till exempel att de kulturhistoriskt intressanta tullhusen från 1733 bevaras, lyfts fram och får en central plats i stadsbilden.

Norra Stationsparken i Hagastaden byggs i flera etapper. Delar av parken är färdigställd och byggd i enlighet med den laga kraft vunna detaljplanen för de centrala delarna av Hagastaden.

Utbyggnad och färdigställande av den norra delen av parken pågår och öppning är planerad till 2026. Parkens sista del ingår i detaljplanen för Östra Hagastaden, som är antagen av kommunfullmäktige men ännu inte vunnit laga kraft.

För att möjliggöra en placering av klocktornet i Norra Stationsparken krävs att redan utförda delar av parken planeras och byggs om, alternativt att östra delen av parken planeras och projekteras om för att ge plats för klocktornet. Ska byggnaden anpassas för att inrymma någon form av verksamhet skulle dessutom en detaljplaneplanändring krävas. En återuppbyggnad kräver också att framtida förvaltning av klocktornet fastställs.

Vidare anser förvaltningen att en viktig aspekt att ta hänsyn till är att Hagastaden är byggd med en tät stadsmiljö och att parken som öppen allmän plats är mycket värdefull för boende och besökare i stadsdelen. Skulle parken bebyggas med klocktornet skulle andra värdefulla delar av den gå förlorade. Förvaltningen anser att vore positivt om det sågs över om klocktornet och dess historia kan uppmärksammas och synliggöras på annat sätt än genom att det återuppbyggs i Norra Stationsparken.

Förvaltningen föreslår att Norra innerstadens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (alla M)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den M-ledda majoriteten mandatperioden 2010-2014.

Det senaste politiska beskedet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat besked än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar arbetar enligt den instruktionen så länge som inget annat politiskt beslut meddelas. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från Socialdemokraterna, varken den här mandatperioden eller perioden 2014-18.

Därför är exploateringskontorets svar på motionen mycket förvånande. För oss är det helt enkelt oacceptabelt att detta odemokratiska beslut verkar ha fattats, till synes utan en tanke på att tegelstenarna i flera år legat och samlat damm och nu fortsätter att kostar skattepengar. Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat beslut borde det naturligtvis också ha planerats in som ska hända med teglet. Att det skulle vara kostsamt och tidskrävande att återuppbygga Klocktornet ger inte kontoret rätt att kringgå kommunfullmäktiges demokratiskt fattade beslut. Likaså är det därför anmärkningsvärt att klocktornet inte har getts en faktisk placering i planeringen av parken.

I den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Reservation av André Nilsson (L)

1. Att delvis bifalla motionen
2. Att därutöver anföra följande

Liberalerna är det parti som starkast värnar Stockholms kulturhistoriska miljöer. Under detaljplaneprocessen för Norra station ledde vi kampen för, och fick igenom beslut i kommunfullmäktige, att Klockhuset skulle bevaras. Trots vårt arbete, och i strid med kommunfullmäktigebeslut revs det kulturhistoriskt värdefulla huset under ledning av det dåvarande stadsbyggnadsborgarrådet Regina Kevius. Helt i motsats till fattade demokratiska beslut. Rivningen innebar en stor förlust för Stockholms kulturarv, något vi fortsatt beklagar.

Centralt för Klockhuset var dess torn, vars symboliska och historiska värde fortfarande lever kvar mångas medvetande. Att det som kvarstod av byggnaden sedan lades ut på försäljning till privat aktör är under all kritik, och som tur är fick Liberalerna igenom krav om att köpa tillbaka tegelstenarna från Klockhuset.

Stockholmarnas engagemang kring Klockhuset och dess framtid är betydande. Diskussioner om Norra Stationsområdet, där Hagastaden nu växer fram, har ofta inkluderat röster som efterlyser mer respekt för stadens kulturarv. För Liberalerna och många andra, är Klockhuset inte bara en byggnad utan en påminnelse om områdets järnvägshistoria och stadens utveckling. Viktiga kulturhistoriska beslut har inte alltid tagit stockholmarnas perspektiv i tillräcklig beaktning. Detta måste Stockholm bli bättre på.

Därför är det positivt att motionären lyfter frågan om att återuppbygga Klocktornet. Liberalerna menar att det skulle återföra ett unikt kulturhistoriskt inslag till området och stärka Hagastadens identitet som en plats där gammalt och nytt möts. Platsen för återuppbyggnad bör ske nära dess ursprungliga plats, i Norra Stationsparken, och att detta projekt genomförs med respekt för dess historiska kontext.

Kulturnämnden

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M)

1. Att nämnden tillstyrker motionen
1. Att därutöver anföra följande

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den Mleda majoriteten mandatperioden 2010–2014.

Det senaste politiska beslutet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat beslut än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att Klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från vänsterstyret, varken den här mandatperioden eller perioden 2014–18.

I den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation av Kristina Lutz m.fl. (alla M)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra följande

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar. Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den M-ledda majoriteten mandatperioden 2010-2014.

Det senaste politiska beslutet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat beslut än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar arbetar enligt den instruktionen så länge som inget annat politiskt beslut meddelas. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från Socialdemokraterna, varken den här mandatperioden eller perioden 2014-18.

Därför är exploateringskontorets svar på motionen mycket förvånande. För oss är det helt enkelt oacceptabelt att detta odemokratiska beslut verkar ha fattats, till synes utan

en tanke på att tegelstenarna i flera år legat och samlat damm och nu fortsätter att kostar skattepengar. Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat beslut borde det naturligtvis också ha planerats in som ska hända med teglet. Att det skulle vara kostsamt och tidskrävande att återuppbygga Klocktornet ger inte kontoret rätt att kringgå kommunfullmäktiges demokratiskt fattade beslut. Likaså är det därför anmärkningsvärt att klocktornet inte har getts en faktisk placering i planeringen av parken.

i den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Reservation av Mats Johnsson (SD)

1. Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att instämna med förslaget
2. Att därutöver anföra följande

Dåvarande politiker lovade att bevara åtminstone klocktornet i samband med att området rensades inför byggandet av Hagastaden. När det ändå revs var löftet att det skulle återuppbyggas. Detta löfte bröts snabbt och visar på hur lite politikerkåren bryr sig om medborgarnas önskemål i stadsbyggnadsfrågor. Inte bara att tornet revs i strid med löftena, dessutom förstördes byggnadsresterna så att det inte ens går att bygga upp det igen utan att göra en ny byggnad. Sådant är anatema för arkitekter som ser varje försök att bygga klassiskt vackert som en pastisch.

Eftersom det inte går att återskapa, och enligt kontorets svar det inte heller finns plats för det i Hagastaden, har staden möjlighet att infria löftet att återuppbygga tornet någon annanstans. Sverigedemokraterna föreslår att i samband med att området längs Södertäljevägen söder om Liljeholmsbron byggs, även inkludera en återuppbyggnad av tornet i anslutning till resterna av Liljeholmens gamla station där godsexpeditionen fortfarande finns kvar. Både funktionsmässigt och arkitektoniskt överensstämmer ett återuppbyggt klocktorn vid Liljeholmen med dess ursprungliga placering vid Norra station vid Nortull. Liljeholmens station revs 1959 men godsmagasinet är kvar och visar på vilket ståtligt byggnadskomplex det en gång var. En återuppbyggnad av tornet där skulle ge det en roll i stadslandskapet och bidra till att den nya stadsdelen vid Södertäljevägen får en större anknytning till platsens historiska betydelse som station och bangård för den första stambanan söderut från Stockholm.

Stadsbyggnadskontorets förslag att med resterna av de tegelstenar som är kvar bygga någon form av monument inom Hagastaden kommer att vara en konstant påminnelse för medborgarna om politikernas brutna löften. Det är vi också positiva till om materialet inte används vid återuppbyggnaden av tornet.

Reservation av Björn Ljung (L)

Att stadsbyggnadsnämnden beslutar att besvara motionen med nedan anförd text:

Liberalerna har länge värnat om bevarandet av Stockholms kulturhistoriska miljöer. Under detaljplanprocessen för Norra station argumenterade vi för att Klockhuset skulle bevaras. Kommunfullmäktige beslöt att Klocktornet skulle bevaras. Det framgår tydligt i föredragande borgarråds beslutstext. Det kulturhistoriskt värdefulla Klocktornet revs i strid med beslutet i Kommunfullmäktige. Det genomfördes en sommar under det att Stadsbyggnadsroteln leddes av det dåvarande stadsbyggnadsborgarrådet Regina Kevius (M). Liberalerna anser att rivningen var ett brott mot Kommunfullmäktiges beslut och en stor förlust för Stockholms kulturarv. Centralt för Klockhuset var dess torn, vars symboliska och historiska värde fortfarande lever kvar mångas medvetande. Därför är Liberalerna glada att staden ändrade sig gällande tegelstenarna från Klockhuset, som först lades ut på Blocket för försäljning. Istället köptes de tillbaks och magasinerades. Därmed undvek Stockholm vad som skulle ha varit en irreparabel skada om de kvarvarande tegelstenarna hade gått förlorade. Stockholmarens engagemang kring Klockhuset och dess framtid är betydande. Diskussioner om Norra Stationsområdet, där Hagastaden nu växer fram, har ofta inkluderat röster som efterlyser mer respekt för stadens kulturarv. För Liberalerna och många andra, är Klockhuset inte bara en byggnad utan en påminnelse om områdets järnvägshistoria och stadens utveckling. Samtidigt har det framkommit kritik mot att viktiga kulturhistoriska beslut inte alltid tagit stockholmarnas perspektiv i tillräcklig beaktning. Detta måste Stockholm bli bättre på. Därför är det positivt att motionären lyfter frågan om att återuppbygga Klocktornet. Liberalerna menar att det skulle återföra ett unikt kulturhistoriskt inslag till området och stärka Hagastadens identitet som en plats där gammalt och nytt möts. Platsen för återuppbyggnad bör ske nära dess ursprungliga plats, i Norra Stationsparken, och att detta projekt genomförs med respekt för dess historiska kontext.

Ersätтарыttrande av Mikael Valier Furtenbach (KD)

Mikael Valier Furtenbach (KD) instämmer i förslag från Kristina Lutz m.fl. (alla M)

Norra innerstadens stadsdelsnämnd

Reservation av Petra Gardos Ek m.fl. (alla M), Christina Messick (L) och Daniele Fava (C)

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra

Hagastaden är ett av Stockholms stads allra största och mest komplicerade stadsutvecklingsområden. Det är långa ledtider under olika politiska majoriteter. Norra Stationsparken är exempelvis en av Stockholms stads större parksatsningar.

Parken byggs i etapper, och planeras vara färdigbyggd 2029. Återuppbyggnaden av Klocktornet, som var en del av stationsbyggnaden i Norra station, skapade ett så stort engagemang att Stockholms stad fortfarande har tegelstenarna magasinerade. Detta efter beslut som fattades under den M-ledda majoriteten mandatperioden 2010-2014

Det senaste politiska beslutet som getts kring Klocktornet är från den 3 april 2014. Det var att Klocktornet skulle återuppbyggas nära dess ursprungliga plats. Beskedet innebar vidare att staden kommer att ansvara för att återuppbyggnaden sker och att kostnaden för återuppbyggnaden på 11,7 mnkr tas inom ramen för Hagastadsexploateringen.

Något annat beslut än detta har inte lämnats av politiken, oavsett färg på styret. Att klocktornet ska återuppföras i enlighet med den inriktning som slogs fast år 2014 är en självklarhet för Moderaterna, liksom att stadens förvaltningar arbetar enligt den instruktionen så länge som inget annat politiskt beslut meddelas. Något aktivt beslut om att ändra denna inriktning har vi nämligen inte sett från Socialdemokraterna, varken den här mandatperioden eller perioden 2014-18.

Därför är exploateringskontorets svar på motionen mycket förvånande. För oss är det helt enkelt oacceptabelt att detta odemokratiska beslut verkar ha fattats, till synes utan en tanke på att tegelstenarna i flera år legat och samlat damm och nu fortsätter att kostar skattepengar. Inom ramen för ett av kommunfullmäktige fattat beslut borde det naturligtvis också ha planerats in som ska hända med teglet. Att det skulle vara kostsamt och tidskrävande att återuppbygga Klocktornet ger inte kontoret rätt att kringgå kommunfullmäktiges demokratiskt fattade beslut. Likaså är det därför anmärkningsvärt att klocktornet inte har getts en faktisk placering i planeringen av parken.

I den mån det, trots kommunfullmäktiges beslut, inte är fysiskt möjligt att återuppbygga klocktornet i Norra Stationsparken, så måste berörda nämnder peka ut en alternativ placering med koppling till motsvarande historiska epok och därefter genomföra återuppbyggnaden inom budgetramen för Hagastadenexploateringen.

Ersättaryttrande av Gaby Roseen (KD)

Gaby Roseen (KD) ställer sig bakom yrkandet från Petra Gardos Ek m.fl. (alla M), Christina Messick (L) och Daniele Fava (C)